

פלאנרי אוקונור

שני סיפורים ופרק מרומאן

הספר

קשה לליברלים בדילטון.

אחרי המוקדמות הלבנות של הדמוקרטים, רייבר החליף את הספר שלו. שלושה שבועות לפני כן, בעת שגילח אותו, שאל הספר, "למי אתה הולך להצביע?"

"דאָרמון", אמר רייבר.

"אתה אוהב־כושונים?"

רייבר זע בכיסא. הוא לא ציפה לפנייה ברוטלית כזאת. "לא", אמר. אלמלא הותקף במפתיע, היה אומר: "אני לא אוהב־כושנים ולא אוהב־לבנים." לפני כן אמר את זה לג'ייקובס, איש הפילוסופיה, והוא – רק כדי להראות לכם כמה קשה לליברלים בדילטון – ג'ייקובס – אדם עם חינוך כמו שלו – רטן: "זו דרך עלובה להיות."

"למה?" שאל רייבר בבוטות. הוא ידע שהוא יכול להביס את ג'ייקובס בוויכוח.

ג'ייקובס אמר, "דלג על זה." היה לו שיעור. שיעוריו התרחשו בדרך כלל, ככה רייבר הבחין, כשרייבר הלך לגמור אותו בוויכוח.

"אני לא אוהב־כושנים ולא אוהב לבנים", היה רייבר אומר לספר.

הספר שירטט שביל נקי ביריעת הקצף ואז הצביע בתער לעבר רייבר. "אני אומר לך", אמר, "עכשיו נשארו רק שני צדדים, לבן ושחור, זהו. בבחירות האלו כל אחד יכול לראות את זה. אתה יודע מה אמר הוק? הוא אמר שלפני מאה־חמישים שנים הם דרסו אחד את השני, אכלו אחד את השני – זרקו אבנים טובות על ציפורים, פשטו עורות של סוסים בשיניים שלהם. כושון אחד נכנס למספרה של לבנים באטלנטה ואמר: 'תעשה לי תספורת', הם זרקו אותו החוצה, אבל זה רק מראה לך. עכשיו תשמע, שלושה צבועים שחורים במילפורד ירו בחודש

שעבר באדם לכן ולקחו חצי ממה שהיה לו בבית ואתה יודע איפה הם עכשיו? יושבים בכלא המחוזי שלהם, אוכלים כמו נשיא ארצות הברית – שלא יתדרדרו לפשע חס וחלילה או שאיזה אוהב-כושונים דפוק יעבור שם והלב שלו יישבר לראות איך הם מרימים סלעים. עכשיו תשמע משהו – שום דבר לא יחזור להיות בסדר עד שלא נתפטר מהבני-גרונות ונעלה למעלה גבר שיוכל לשים את הכושונים במקומות שלהם. אוף."

"אתה שומע את זה, ג'ורג'?" הוא צעק לנער הצבעוני שטיאטא את הרצפה מסביב לכיורים.

"שומע, בטח שומע," אמר ג'ורג'.

רייבר צריך היה כבר לומר משהו, אבל שום דבר מתאים לא עלה בדעתו. הוא רצה לומר משהו שג'ורג' יבין. הוא התחלחל מכך שג'ורג' נכלל בשיחה. הוא זכר מה שג'ייקובס סיפר על שבוע הרצאות בקולג' לכישים. אסור היה להגיד כושי-כושון-צבעוני-שחור. ג'ייקובס אמר שהוא היה חוזר הביתה כל לילה וצועק בחלון האחורי "כושון כושון כושון". רייבר תהה מה חשב ג'ורג'. הוא היה נער בעל מראה מטופח.

"אם כושון ייכנס למספרה שלי ויתחצף עם התעשה לי תספורת שלו, הוא כבר יקבל חתיכת תספורת." הספר חרק בשיניו. "אתה מהבני-גרונות?" שאל.

"אני מצביע בשביל דארמון, אם זה מה שאתה מתכוון," אמר רייבר.

"שמעת פעם את הוקסון מדבר?"

"היה לי העונג," אמר רייבר.

"שמעת את האחרון שלו?"

"לא. אני מבין שההערות שלו אינן משתנות מנאום לנאום," אמר רייבר בקיצור.

"כן?" אמר הספר. "אז הנאום האחרון הזה היה הורררג! הוק הזקן הכניס לבני-גרונות האלה."

"הרבה אנשים," רייבר אמר, "סבורים שהוקסון דמגוג." הוא חשב לעצמו אם ג'ורג' יודע מה פירוש דמגוג. צריך היה לומר "פוליטיקאי שקרן".

"דמגוג!" חבט הספר על ברכו וצעק. "זה מה שהוק אמר!" הוא געה, "קליעה בול!" 'חברים', הוא אמר, 'הבני-גרונות האלה אומרים שאני דמגוג.' ואז הוא לוקח צעד אחורה ואומר בטון כזה רך, 'אני דמגוג, תגידו לי?' והם צועקים 'לא, הוק, אתה לא דמגוג!' והוא בא קדימה וצועק 'אוה כן, אני דווקא כן, אני הדמגוג הדפוק הכי טוב במדינה הזאת!' ואתה היית צריך לשמוע איך כולם שואגים! וואו!"

"ממש הצגה", אמר רייבר, "אבל מה זה, אם..."
"בן-גרונה", רטן הספר. "הם השתלטו עליך לגמרי. בוא, אני אגיד לך משהו...." הוא סקר את נאום הארבעה ביולי של הוקסון. גם זה היה נאום הוררר, ובסיומו שירה. מי זה דארמון? רצה הוק לדעת. כן, מי זה דארמון? שאג הקהל. מה, הם לא ידעו? הוא נער רועים חמוד, שתוקע בקרן שלו. כן. תינוקות באחו וכושונים במרעה. בן אדם! רייבר היה צריך לשמוע את זה. אף בן-גרונה לא היה יכול לעמוד מול זה.

רייבר חשב שאם הספר יקרא כמה...
תשמע, הוא לא צריך לקרוא שום דבר, כל מה שצריך לעשות זה לחשוב. זאת הצרה עם בני אדם בזמן הזה – הם לא חושבים, הם לא משתמשים בכוח-סוס של הראש שלהם. למה רייבר לא חושב? איפה הכוח-סוס שלו?
"למה אני מכניס את עצמי למתח?" חשב רייבר מעוצבן.
"שום דבר!" אמר הספר, "מלים גדולות לא עושות שום דבר טוב לאף אחד. הן לא באות במקום חשיבה."

"חשיבה!" רייבר צעק. "אתה קורא לעצמך אדם חושב?"
"תקשיב", אמר הספר, "אתה יודע מה אמר הוק לאנשים בטילפורד?"
בטילפורד הוק סיפר להם שהוא דווקא מחבב כושונים, כשהם במקום שלהם, ואם הם לא נשארים במקום שלהם, הוא, יש לו איפה לשים אותם. "נו, מה אתה אומר על זה?"

רייבר רצה לדעת מה לזה ולחשיבה.
הספר חשב שזה קשור מאוד לחשיבה, קשור אליה כמו חזיר לדיר. הוא חשב עוד הרבה דברים וסיפר אותם לרייבר. הוא אמר שרייבר היה צריך לשמוע את הנאומים של הוקסון במאלין אוקר, בדפורד וצ'קרוויל.
רייבר התיישב עוד פעם בכיסאו והזכיר לספר שהוא הגיע בשביל להתגלח.
הספר חזר לגלח אותו. הוא אמר שרייבר היה צריך לשמוע את הנאום בספּרְטוּויל. "אף בן-גרונה לא נשאר לעמוד שם, וכל נערי הרועים נשארו עם קרנות שבורות. הוק אמר, "הוא סיפר, "שהגיע הזמן למנוע עם..."
"יש לי פגישה", אמר רייבר. "אני ממהר." למה שיישאר ויקשיב להבלים הללו?

השיחה הדפוקה הזאת לא עזבה אותו משך כל היום, ונטחנה בראשו לפרטי פרטיה בלילה אחרי שנשכב במיטה. למרבה הגועל שלו, גילה כי הוא עובר עליה, ומכניס בה את מה שהיה אומר, אילו היתה לו הזדמנות להתכונן. הוא חשב לעצמו כיצד היה גייקובס מטפל בעניין. לגייקובס היתה דרך לגרום

לאנשים לחשוב שהוא יודע יותר ממה שרייבר חשב שהוא יודע. תחבולה לא רעה במקצוע שלו; רייבר נהג לנתח אותה להנאתו. ג'ייקובס היה מסתדר עם הספר בלי בעיות. רייבר עבר שוב על השיחה וחשב כיצד היה מנהל אותה ג'ייקובס. בסוף ניהל אותה כך בעצמו.

בפעם הבאה שהלך לספר, כבר שכח את הוויכוח. נראה שגם הספר שכח. הוא אמר משהו על מזג האוויר והפסיק לדבר. רייבר חשב לעצמו מה יאכלו בארוחת הערב. נו, יום שלישי. בימי שלישי אשתו מגישה בשר משומר. לוקחת בשר משומר ואופה אותו עם גבינה – שיוצאת מפוספסת – למה אנחנו צריכים לאכול את זה כל יום שלישי? אם לא מוצא חן בעיניך, אתה לא חייב –

"אתה עדיין בן-גרונה?"

ראשו של רייבר התנער, "מה?"

"אתה עדיין בעד דארמון?"

"כן", אמר רייבר ומוחו זינק לעבר המלאי של ההכנות.

"טוב, תשים לב, אתם המורים, אתה יודע, נראים כמו, טוב..."

הוא הסתבך. רייבר ראה שהוא לא כל-כך בטוח בעצמו כמו בפעם הקודמת. הוא בטח חשב להדגיש איזה עניין חדש. "נראה שהחברים שלך יצביעו בעד הוק בגלל מה שאתה יודע שהוא אמר על משכורות המורים. הייתי אומר שזה מתאים גם לך. למה לא? אתה לא רוצה יותר כסף?"

"יותר כסף?! רייבר צחק. "אתה לא יודע שעם מושל מחורבן אני אפסיד יותר כסף ממה שהוא ייתן לי?" הוא הבין שסוף סוף הוא ברמה של הספר. "כי הוא שונא יותר מדי סוגים שונים של בני אדם", אמר. "הוא יעלה לי כפליים מדארמון."

"אז מה?" אמר הספר. "אני לא אחד כזה שמתקמצן על כסף כשאפשר לעשות בו משהו טוב. אני מוכן לשלם בשביל איכות."

"זה לא מה שהתכוונתי", החל רייבר. "זה לא..."

"התוספת הזאת שהוק הבטיח לא נוגעת בכל מקרה למורים כמוהו", אמר מישהו מקצה החדר. גבר שמן עם ריח של ביטחון מנכ"ל התקרבו אל רייבר. "הוא מרצה בקולג', לא?"

"כן", אמר הספר, "נכון. הוא לא יקבל את התוספת של הוק; אבל הוא לא יקבל תוספת גם אם דארמון ייבחר."

"אה, הוא דווקא יקבל. כל הבתי-ספר תומכים בדארמון. הם כבר הולכים לקבל את שלהם – ספרי לימוד בחינם, או שולחנות חדשים או משהו. אלה כללי המשחק."

"בתי-ספר טובים יותר, " פלט רייבר, "מועילים לכולם".
"זה אני שומע כבר הרבה זמן, " אמר הספר.
"אתה מבין, " הסביר האיש, "אין מה לזרוק כסף על בתי-ספר. ככה בדיוק הם
מבזבזים את זה – מועיל לכולם."
הספר צחק.
"אם אי פעם חשבת... " החל רייבר.
"אולי יהיה שולחן חדש בשבילך בחזית המשרד, " געה האיש בצחוק. "מה
אתה אומר על זה, ג'ו?" הוא דחק מרפק לספר.
רייבר רצה להכניס רגל בסנטר של האיש. "אף פעם לא שמעת על היגיון?"
מילמל.
"תשמע, " אמר האיש, "אתה יכול להגיד מה שאתה רוצה. מה שאתה לא מבין
זה שיש לנו כאן עניין חשוב. מה היית אומר אם כמה פרצופים שחורים היו
מביטים בך מקצה הכיתה שלך?"
לרגע אחד של עיוורון הרגיש רייבר כאילו משהו שלא היה שם מכריע אותו
ארצה. ג'ורג' נכנס והחל לשטוף כיורים. "מוכן ללמד כל מי שמוכן ללמוד,
שחור או לבן, " רייבר אמר. הוא חשב לעצמו אם ג'ורג' שם לב.
"בסדר, " הספר הסכים, "אבל לא מעורבבים ביחד, מה? מה דעתך ללכת
לבית-ספר לבן, ג'ורג'?" צעק.
"לא הייתי רוצה, " אמר ג'ורג'. "אנחנו צריכים קצת טלק. זה שכאן הוא
האחרון בארגז. " הוא איבק את השארית לתוך הכיור.
"אז לך תביא, " אמר הספר.
"הגיע הזמן, " המשיך המנכ"ל, "בדיוק כמו שהוקסון אמר, שעלינו למנוע עם
שתי רגליים ופרדה. " הוא המשיך וסקר את נאום הארבעה ביולי של הוקסון.
רייבר מת לדחוף אותו לתוך הכיור. היה יום חם ודי מלא זבובים גם בלי
שיצטרך לבזבז אותו על הקשבה לאידיוט שמן. דרך שמשת החלון הצבועה
ראה את כיכר בית המשפט, צוננת בירוק-כחול. כמה רצה שהספר יזדרז. קיבע
את מבטו בכיכר שבחוצץ, הרגיש כאילו הוא שם, במקום שידע על פי העצים כי
האוויר נע קלות. קבוצת גברים שוטטה לאיטה ברחבת בית המשפט. רייבר בחן
אותם וחשב שזיהה את ג'ייקובס. ובאמת זה היה ג'ייקובס. אבל לג'ייקובס היה
שיעור ערב. ובכל זאת, זה ג'ייקובס. ואולי לא. אם זה ג'ייקובס, אז עם מי הוא
מדבר? בלייקלי? ואולי זה לא בלייקלי. הוא כיוון את עיניו במאמץ. שלושה
נערים צבעונים בחליפות רעשניות טיילו על המדרכה. אחד מהם התיישב על
שפת הכביש, כך שרייבר ראה רק את ראשו, ושני האחרים רכנו מעליו, נשענו

על חלון המספרה וחוררו לרייבר את הנוף. למה לעזאזל הם לא יכולים לחנות במקום אחר? חשב רייבר בזעם. "תזדרז", אמר לספר, "יש לי פגישה."
 "מה אתה ממהר?" אמר השמן. "יותר טוב שתישאר להגן על נער הרועים."
 "אתה יודע שאף פעם לא סיפרת לנו למה אתה הולך להצביע בשבילו," גיחך הספר, והסיר את המפית מצווארו של רייבר.

"כן", אמר השמן, "בוא נראה אותך מסביר לנו בלי להגיד ממשל-תקין."
 "יש לי פגישה," אמר רייבר, "אני לא יכול להישאר."
 "רק תדע לך שדארמון ממש מצטער שאתה לא מסוגל להגיד איזו מלה טובה עליו," געה השמן.

"תקשיב," אמר רייבר. "אני אחזור בשבוע הבא ואני אתן לך כמה נימוקים שאתה רק רוצה כדי שתצביע בעד דארמון – יותר טובים מאלה שאתה נתת לי כדי שאצביע בעד הוקסון."
 "את זה הייתי רוצה לראות," אמר הספר. "אבל אני אומר לך, זה בלתי אפשרי."

"בסדר, נראה," רייבר אמר.

"תזכור," התלונן השמן, "אתה לא תגיד שום ממשל-תקין."
 "לא אגיד דבר שלא תוכל להבין," מילמל רייבר והרגיש מטומטם משום שחשף את העצבנות שלו. השמן והספר חייכו. "נתראה ביום שלישי," אמר רייבר ויצא. הוא הגעיל את עצמו כי הבטיח להם נימוקים. נימוקים צריך לפתח בשיטתיות. הוא לא יכול להסביר הכל בשנייה כמו שהם עושים. הלוואי שהיה יכול. הלוואי ש"בן-גרונה" לא היה מדויק כל-כך. הלוואי שדארמון היה יורק מיץ טבק. נימוקים זקוקים לפיתוח, ופיתוח פירושו זמן וטרחה. מה קורה לו? למה לא לפתח אותם? הוא יוכל לעשות כל דבר במספרה העקומה הזאת אם רק יקדיש לזה מחשבה.

עד שהגיע הביתה, היו לו כבר ההתחלות של ראשי הפרקים. הטיעון התחיל לקבל צורה, שאסור יהיה למלא אותה בסיסמאות שווא ובמלים גדולות – ברור שאין זה עסק פשוט.

התיישב מיד לעבוד על זה. עבד עד אחרי ארוחת הערב והיו לו ארבעה משפטים – את כולם מחק. באמצע הארוחה קם פעם אחת, הלך לשולחן העבודה שלו ושינה משפט אחד. אחרי הארוחה מחק את התיקון.

"מה יש לך?" רצתה אשתו לדעת.

"שום דבר," אמר רייבר, "שום דבר. אני פשוט צריך לעבוד."

"אני לא אפריע לך," אמרה.

כשיצאה, בעט בלוח שבתחתית שולחן הכתיבה. באחת־עשרה היה לו כבר עמוד אחד. למחרת בבוקר הלך לו ביתר קלות, ועד הצהריים סיים. הוא חשב שזה היה די נוקב. ההתחלה היתה "משתי סיבות בוחרים בני אדם בבני אדם אחרים לשלטון", והסיום "בני אדם העושים שימוש ברעיונות בלי לשקול אותם בונים מגדלים באוויר." סבור היה שהמשפט האחרון אפקטיבי מאוד. סבור היה שכל הדבר הזה אפקטיבי למדי.

אחרי הצהריים לקח את זה למשרד של ג'ייקובס. בלייקלי היה שם, אבל כעת יצא. רייבר קרא לג'ייקובס את החיבור.

"נו", אמר ג'ייקובס, "אז מה? מה אתה חושב שאתה עושה?" הוא שירבט דמויות על דף נייר במהלך כל הקריאה של רייבר.

רייבר חשב לעצמו אם ג'ייקובס עסוק. "אני מגן על עצמי מפני ספרים", אמר. "אף פעם לא ניסית להתווכח עם ספר?"

"אף פעם אני לא מתווכח", אמר ג'ייקובס.

"זה משום שאתה לא מכיר את סוג הבורות הזה", הסביר רייבר. "אף פעם לא התנסית בו."

ג'ייקובס פלט נחרה, "אה, דווקא כן", אמר.

"ומה קרה?"

"אף פעם אני לא מתווכח."

"אבל אתה יודע שאתה צודק", התעקש רייבר.

"אף פעם אני לא מתווכח."

"אבל אני כן מתכוון להתווכח", אמר רייבר. "אני הולך להגיד את הדבר הנכון באותה מהירות שבה הם מסוגלים להגיד את הדבר השגוי. זו תהיה שאלה של מהירות. תבין, המשיך, "זו אינה שליחות מיסיונרית; אני מגן על עצמי." "הבנתי", אמר ג'ייקובס. "אני מקווה שאתה מסוגל לעשות את זה."

"כבר עשיתי את זה! קראת את החיבור. הכל כבר כאן", רייבר התלבט אם ג'ייקובס מטומטם או שדעתו מוסחת.

"או קיי, אז תסתפק במה שכתבת. אל תשחית את הגרון שלך בוויכוח עם ספרים."

"מוכרחים לעשות את זה", אמר רייבר.

ג'ייקובס משך בכתפיו.

רייבר דווקא קיווה לערוך את התדיינות ארוכה. "טוב, להתראות", אמר.

"או קיי", אמר ג'ייקובס.

רייבר חשב לעצמו למה בכלל היה צריך לקרוא לפניו את החיבור.

לפני שיצא אל המספרה ביום שלישי אחרי הצהריים, היה רייבר עצבני וחשב לנסות את החיבור על אשתו בתור אימון. אבל מה אם היא-עצמה היתה בעד הוקסון? בכל פעם שהזכיר את הבחירות היתה מטעימה באוזניו, "זה שאתה מלמד לא אומר שאתה יודע הכל". האם אמר אי פעם שהוא יודע הכל? אז אולי לא יקרא לה. אבל הוא רצה לדעת איך הדבר הזה הולך להישמע בטון רגוע. זה לא היה ארוך, זה לא יגזול ממנה זמן רב. היא בטח לא תרצה להפסיק את העבודה שלה. אבל יכול להיות שהדברים שיאמר יגיעו אליה. סביר שכך יהיה. קרא לה.

היא הסכימה, אבל עליו לחכות עד שתגמור מה שהיא עושה; נדמה כאילו בכל פעם שהיא מכניסה את הידיים שלה לתוך משהו, היא מפסיקה והולכת לעשות משהו אחר.

הוא אמר שאין לו את כל היום כדי לחכות – המספרה נסגרת בעוד ארבעים וחמש דקות – אז אולי היא יכולה למהר בבקשה?

היא באה, ניגבה את ידיה ואמרה בסדר, בסדר, היא כבר כאן, לא? קדימה. הוא החל להגיד את זה בקלות ובנינוחות, והציץ מדי פעם לעברה. צליל קולו, שניגן את המלים, לא היה רע. הוא חשב אם אלו המלים, או שנעימת קולו היא שגרמה להן להישמע כך. באמצע משפט אחד השתהה והביט באשתו כדי לראות אם פניה ירמזו לו משהו. הראש שלה נטה לעבר השולחן ליד הכיסא שלה, שם היה מונח, פתוח, איזה מגזין. כאשר השתהה, היא קמה. "זה מאוד יפה", אמרה וחזרה למטבח. רייבר יצא אל הספר.

הוא הלך לאט, חשב מה יגיד שם, מדי פעם עצר כדי להסתכל בהיסח הדעת באיזה חלון ראווה. "חברת המזון של בלוק" הציגה מתקן אוטומטי כלשהו לשחיטת עופות – "כך יכולים גם רכרוכים להרוג את התרנגולת שלהם!", היה כתוב על השלט. רייבר חשב לעצמו אם הרבה רכרוכים השתמשו במכונות האלה. כאשר התקרב למספרה, הבחין באלכסון מבעד לדלת באיש עם הביטחון המנכ"ל, יושב בפניה וקורא עיתון. רייבר נכנס ותלה את כובעו.

"הלו", אמר הספר. "היום הכי חם בשנה, מה?"

"די חם", אמר רייבר.

"בקרוב תיגמר עונת הציד", העיר הספר.

בסדר, רצה רייבר להגיד, בוא נתחיל עם הדבר הזה. חשב להתחיל את טיעונו מהערותיהם. השמן לא הבחין בו.

"היית צריך לראות איזה להקה של ציפורים הכלב שלי חשף לפני כמה ימים", המשיך הספר בעוד רייבר מתיישב בכיסא. "הציפורים התפזרו פעם אחת ואנחנו

תפסנו ארבע והם התפזרו עוד פעם ואנחנו תפסנו שתיים. לא רע." "אני לא צדתי אפילו שליו", אמר רייבר בקול צרוד. "אין כמו לקחת כושון וכלב ציד ורובה ולרדוף אחרי שליו", אמר הספר. "הרבה פספסת בחיים אם לא עשית את זה."

רייבר כחכה בגרונו והספר המשיך לעבוד. השמן בפינה הפך דף. למה הם חושבים שנכנסתי לכאן? חשב רייבר. לא יכול להיות שהם שכחו. הוא חיכה, הקשיב לרחש הזבובים ולהמהומם של הגברים המדברים בירכתי החנות. השמן הפך עוד דף. רייבר שמע את המטאטא של ג'ורג' מלטף את הרצפה אי שם במספרה, עוצר, משפשף, ואז... "אתה עדיין מהאנשים של הוקסון?" שאל רייבר את הספר.

"כן", צחק הספר. "כן! אתה רואה, שכחתי. הלכת להגיד לנו למה אתה מצביע בעד דארמון. ה'י רוי!" צעק אל השמן, "בוא לפה. נשמע למה אנחנו צריכים להצביע בעד נער הרועים."

רוי נאנק והפך עוד דף. "אני אבוא כשאגמור את הקטע הזה", רטן. "מי זה שם אצלך, ג'י?" קרא אחד הגברים מאחור, "אחד מנערי הממשל-תקיין?"

"כן", אמר הספר. "הוא הולך לנאום." "שמעתי כבר יותר מדי נאומים מהסוג הזה", אמר האיש. "לא שמעת את זה של רייבר", אמר הספר. "רייבר הוא בסדר. הוא לא יודע איך להצביע, אבל הוא בסדר."

רייבר הסמיק. שניים מן הגברים התקרבו אליו. "זה לא נאום", אמר. "אני רוצה רק לדון איתך על זה – באופן שפוי." "בוא כבר, רוי", צעק הספר.

"מה אתה מנסה לעשות מזה?" רטן רייבר; ופתאם אמר, "אם אתה קורא לכולם, למה אתה לא קורא לעובד שלך, ג'ורג'. אתה פוחד שהוא יקשיב?" הספר הסתכל ברייבר לשנייה ולא אמר דבר. רייבר הרגיש כאילו הרשה לעצמו יותר מדי.

"הוא יכול לשמוע", אמר הספר. "הוא יכול לשמוע מאיפה שהוא נמצא, שם מאחור."

"חשבתי רק שזה יכול לעניין אותו", אמר רייבר. "הוא יכול לשמוע", חזר הספר. "הוא יכול לשמוע מה שהוא שומע ועוד כפול מזה. הוא יכול לשמוע מה שאתה לא אומר, כמו שהוא שומע את מה שאתה כן אומר."

רוי הגיע, מקפל את עיתונו. "הלו, בחור", אמר והניח את ידו על ראשו של רייבר, "בוא נתחיל עם הנאום הזה."

רייבר הרגיש כאילו הוא נאבק להיחלץ מתוך רשת. פרצופיהם האדומים חייכו מעליו. הוא שמע את המלים נגררות החוצה – "ובכן, כך אני רואה את זה, בני אדם בוחרים...". הוא הרגיש שהן נעקרות מתוך פיו כמו משאיות, מקרקשות, מתנגשות זו בזו מאחור, כולמות בחריקה, מחליקות, שוב נאחזות בכביש, מזדעזעות, ואז נעצרות באותה פתאומיות מחוספסת שבה החלו. וזה נגמר. רייבר נבהל כמה מהר שזה נגמר. למשך שנייה – כאילו ציפו ממנו להמשיך – אף אחד לא אמר שום דבר.

ואז "אנחנו רצים להצביע בעד נער הרועים!" צעק הספר. כמה מהאנשים הפנו את ראשיהם וציחקו. אחד מהם התפתל מרוב צחוק. "אני", אמר רוי, "אני רץ כבר עכשיו כדי להיות הראשון שיצביע מחר בבוקר בעד נער הרועים."

"תקשיב, צרח רייבר, "אני לא מנסה..."
 "ג'ורג', צעק הספר, "שמעת את הנאום?"
 "יס-סר" אמר ג'ורג'.

"למי אתה הולך להצביע, ג'ורג'?"
 "אני לא מנסה ל..." רייבר צעק.

"אני לא יודע אם מרשים לי להצביע," אמר ג'ורג'. "אם כן, אז אני מצביע בשביל אדון הוקסון".

"תקשיבו!" צעק רייבר, "אתם חושבים שאני מתכוון לשנות לכם את המוחות המעוותים שלכם? מה אתם חושבים שאני?" הוא טילטל את הספר בכתפו. "אתה חושב שהייתי מתעסק עם הבורות המטופשת והדפוקה שלכם?"
 הספר ניער מכתפו את אחיזתו של רייבר, "אל תתרגש", אמר, "לדעתנו זה היה נאום יפה. זה מה שאמרתי כל הזמן – צריך לחשוב, צריך..." הוא נהדף כשרייבר היכה אותו, ונחת על מדרך הכיסא לצדו. "זה היה יפה לדעתך, סיים, והמשיך להביט בפרצופו של רייבר הרושף מעליו מוקצף-למחצה. "זה מה שאמרתי כל הזמן."

הדם החל להלום בצווארו של רייבר מתחת לעור ממש. הוא פנה במהירות ופילס לו דרך בין הגברים לעבר הדלת. בחוץ, המיסה השמש הכל במרחץ של חום, ולפני שהגיע לפינת הרחוב הראשונה, כמעט בריצה, החל קצף לדלוף לתוך הצווארון שלו ובמורד סינרו של הספר, שהתנדנד לו על הברכיים.

מאנגלית יצחק לאור